

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 4CoP/72/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8324200530
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ingrid Kalináková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8324200530.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Ingrid Kalinákovvej a členov senátu Mgr. Miloša Koleka a JUDr. Zuzany Biščákovvej, v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté deti M. K., nar. X.XX.XXXX a V. K., nar. X.XX.XXXX, zastúpených v konaní kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny O., pochádzajúcich z matky A. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z.F. Q. XX/XX, O., toho času bytom F., H.I., P. XXXX/XX, X. a otca X. K., nar. XX.X.XXXX, bytom Z.F. Q. XX/XX, O., právne zastúpeného JUDr. Viktóriou Pastýrovou, advokátkou so sídlom SNP 18, Humenné v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Humenné č. k. 8P/50/2024-24 zo dňa 28.2.2024, takto

rozhodol:

- Potvrdzuje uznesenie vo výroku I.
- Ruší uznesenie vo výrokoch II., III., IV.
- Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Otec maloletých detí podal návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým žiadal, aby súd maloleté deti zveril do jeho osobnej starostlivosti, s tým, že právo zastupovať maloleté deti a spravovať ich majetok budú mať obaja rodičia. Zároveň žiadal, aby súd upravil stretávanie sa matky s maloletými deťmi a určil matke povinnosť prispievať na ich výživu. Žiadal, aby súd zakázal matke spolu s maloletými deťmi opustiť územie Slovenskej republiky.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Humenné, ako súd prvej inštancie (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým uznesením rozhodol tak, že:

I. Súd návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia z a m i e t a .

II. Súd zveruje maloletú M. K., nar. XX.XX.XXXX a maloletú V. K., nar. XX.XX.XXXX do osobnej starostlivosti matke. Obaja rodičia sú oprávnení maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok.

III. Súd zaväzuje otca prispievať na výživu maloletej M. K., nar. XX.XX.XXXX sumou vo výške 150,- eur mesačne a na výživu maloletej V. K., nar. XX.XX.XXXX sumou vo výške 150,- eur mesačne, ktoré je povinný poukazovať matke vždy do 15. dňa v mesiaci vopred počnúc vykonateľnosťou tohto uznesenia.

IV. Rodičom ukladá povinnosť podať na súd návrh na úpravu práv a povinností rodičov k maloletým deťom v lehote 60 dní od vykonateľnosti tohto uznesenia.

3. Súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol, že vzhľadom k tomu, že rodičia nebývajú v spoločnej domácnosti a nedokážu sa na úprave práv a povinností k maloletým deťom dohodnúť, je dôvodný zásah súdu. Maloleté deti s prihliadnutím k ich veku a prirodzene väčšiu naviazanosť na matku zveril do osobnej starostlivosti matky. Otcovi pri vyhodnotení jeho príjmu vo výške 1200 až 1300,-eur mesačne, určil povinnosť prispievať na ich výživu sumou vo výške 150,-eur na každé dieťa. Styk otca s maloletými deťmi neupravil, pretože mal za preukázané, že matka umožňuje otcovi sa s deťmi stretávať. O zákaze vycestovania matky s maloletými deťmi mimo územia SR nerozhodol z dôvodu, že matka bola opakovane upozornená a zobrala na vedomie, že bez súhlasu otca nesmie s maloletými deťmi vycestovať mimo územia SR.

4. Súd prvej inštancie uznesenie právne odôvodnil ustanovením § 325 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), § 326 ods. 1, CSP, 329 ods. 1, ods. 2 CSP a použitia § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), § 366 CMP, § 363 CMP.

III. Odvolanie, vyjadrenie účastníkov konania

5. Proti tomuto uzneseniu v celom rozsahu podal odvolanie otec. Podľa jeho názoru tým, že konajúci súd zveril maloleté deti do osobnej starostlivosti matky, prekročil rozsah ním podaného návrhu na nariadenie neodkladné opatrenia, čím sa dopustil nesprávneho procesného postupu s následkom porušenia práva na spravodlivý proces. Zároveň tým, že zveril maloleté deti do osobnej starostlivosti matky, ktorá konala nepredvídateľne, impulzívne a doslova vytrhla maloleté deti z ich bezpečného prostredia, ich premiestnením na spočiatku neznáme miesto, dospel konajúci súd k nesprávnym skutkovým zisteniam. V neposlednom rade zverením maloletých detí do osobnej starostlivosti matky nesprávne určil a posúdil najlepší záujem maloletých detí v zmysle článku 5 zákona o rodine. Otec ďalej argumentoval tým, že svojím návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia žiadal, aby bol v prvom rade rešpektovaný záujem maloletých detí tým, aby boli vrátené do miesta ich bydliska, do svojho bezpečného a stabilného prostredia. Matka, podľa jeho názoru, je nespôsobilá postarať sa sama o výchovu a výživu maloletých detí, ako aj zabezpečiť im bezpečné prostredie. Opätovne poukázal na to, že maloleté deti boli ich matkou dňa 20.02.2024 bez jeho predchádzajúceho súhlasu a proti ich vôli premiestnené v tom čase na neznáme miesto. Bezprostredne po opustení spoločnej domácnosti prestala matka prijímať telefonáty a odpovedať na SMS správy alebo na správy cez sociálne siete. Aktuálne sa matka maloletých detí spolu s deťmi zdržiava v záujmovom združení F. v X.. Matka ho po prijatí pobytu do tohto zariadenia označila za manipulátora, ktorý sa voči nej dopúšťal údajne psychického a fyzického násillia, ktorého svedkom mali byť aj maloleté deti. Všetky tieto skutočnosti uvedené matkou sa nezakladajú na pravde a sú v celom rozsahu klamlivé. Podľa jeho názoru tvrdenia matky o údajnom násillí a jeho manipulatívnom premenia z nepriaznivého psychického stavu matky, ktorá dlhodobo nezvláda všetky úlohy a povinnosti súvisiace s chodom domácnosti a výchovou dvoch maloletých detí. Poukázal na to, že on bol jediným živiteľom v domácnosti, pretože matka nikde nepracovala. V priebehu roka vystriedala viacero zamestnaní, pričom v zamestnaní dokázala vydržať maximálne jeden mesiac. Matka taktiež stratila prirodzený záujem o udržiavanie chodu fungujúcej domácnosti, pričom on po príchode domov musel upratovať, variť, prať, starať sa o maloleté deti a pripravovať sa s maloletou M. do školy. Matka trávila čas len tým, že buď spala na gauči alebo bola na telefóne, k čomu viedla aj maloleté deti. Iným spôsobom ako hraním na telefóne s maloletými deťmi čas netrávila. Je pravdou, že jeho mesačný príjem je vo výške 1300 eur, ale len z dôvodu, že vykonáva dve práce, a to rozvoz potravín z reštaurácie, kde má príjem zhruba vo výške 900 eur mesačne a hĺbkové čistenie spoločných priestorov bytových domov, kde si zarobí v čistom 50 eur na deň. Všetky výdavky súvisiace s chodom domácnosti a starostlivosťou o maloleté deti uhrádza on. Bydliskom maloletých detí je O., nakoľko v tomto meste nepretržite bývali, navštevovali predškolské a školské zariadenia a majú tu vybudované rodinné zázemie, ktoré vytvárajú aj starí rodičia zo strany otca. Obe maloleté deti navštevujú v meste O. aj pediatra a špecialistov. Aktuálne bývajú maloleté deti v zariadení, ktoré im a matke síce poskytuje bezplatné ubytovanie, avšak stravu si zabezpečujú a platia sami. Spolu s nimi tam bývajú aj iné rodiny z rôznych sociálnych vrstiev. Navrhovateľ uviedol, že od staršej dcéry má informácie, že deti, ktoré tam bývajú, majú vši a ich správanie je voči maloletej M. ohrozujúce, keďže jej hrozia údermi pästou. Ďalej má od maloletej M. informácie, že sa jej v novej škole nepáči a chýbajú jej kamaráti. Počas víkendov 08.03. až 10.03.2024 si navrhovateľ zobral maloleté deti po dohode s matkou na styk domov do mesta O., čo sa deťom veľmi páčilo, pričom pri návrate

k matke opakovali, že sa nechcú vrátiť do tohto zariadenia. Navrhovateľ má za to, že vyššie uvedené skutočnosti môžu negatívne vplyvať na psychické zdravie maloletých detí, prípadne ich vývoj. Nové a najmä neznáme prostredie, v ktorom sa deti necítia dobre, môže vplyvať na ich psychiku a môže im spôsobovať aj traumu. Matka svojím konaním spôsobila aj odlúčenie detí od otca, narušila ich vzájomný kontakt, čo nie je v najlepšom záujme maloletých detí. Otec vo svojom odvolaní ďalej namietal aj to, že konajúci súd svojím uznesením zveril maloleté deti do osobnej starostlivosti matky a neupravil styk otca s maloletými deťmi, ani nezakázal matke vycestovať s maloletými deťmi mimo územia Slovenskej republiky. Vzhľadom na všetky okolnosti prípadu a na spôsob akým matka nečakane a náhle odišla bez jeho súhlasu a vzhľadom k tomu, že matka je česká občianka, jej rodičia žijú Českej republike, otec má za to, že konajúci súd dospel v danom prípade k nesprávnym skutkovým zisteniam a nesprávne vec právne posúdil. Vzhľadom na to žiadal, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zrušil a vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie alebo nariadil neodkladné opatrenie, ktorým zverí maloleté deti do osobnej starostlivosti otca s tým, že zastupovať maloleté deti pri právnych úkonoch a spravovať ich majetok budú obidvaja rodičia. Ďalej, aby upravil styk matky s maloletými deťmi a to každú nepárnu nedeľu v mesiaci čase od 10.00 hod. do 16.00 hod. Zároveň, aby uložil matke povinnosť prispievať na výživu oboch maloletých detí sumou vo výške 36,80 eur mesačne na každé dieťa samostatne. Zakázal matke maloletých detí spolu s maloletými deťmi opustiť územie Slovenskej republiky s akoukoľvek inou osobou, a to bez písomného súhlasu otca a nariadil zapísať zákaz opustiť územie Slovenskej republiky maloletým deťom do evidencie Úradu hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru Slovenskej republiky.

6. Matka vo vyjadrení k odvolaniu otca žiadala, aby odvolací súd predmetné uznesenie potvrdil ako vecne správne. Doplnila, že ona sa o maloleté deti starala od ich narodenia, bola s nimi na materskej a následne na rodičovskej dovolenke. Nikdy jej zo strany otca detí nebolo vyčítané, aby sa nevedela o deti postarať, prvýkrát to uviedol v podanom návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia s cieľom očierniť ju. Zotrvála na tom, že otec detí sa voči nej dopúšťal fyzického a psychického násillia, čoho svedkom boli aj maloleté deti. Nedovolil jej kontaktovať sa s jej rodinou. Ona otcovi nebráni v kontakte s maloletými deťmi. Je si vedomá toho, že s maloletými deťmi bez súhlasu otca alebo súdu nemôže vycestovať do zahraničia. Ona je momentálne zamestnaná na základe dohody o pracovnej činnosti.

7. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu otca uviedol, že v čase rozhodovania súdom prvej inštancie nedisponoval potrebnými informáciami, a to, aby vedel zaujať jednoznačné stanovisko. Návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia navrhoval zamietnuť s výnimkou nariadenia zákazu matke vycestovať s maloletými deťmi mimo územia Slovenskej republiky, keďže matka je česká občianka a v tejto zložitej životnej situácii, vzhľadom na jej rodinné väzby, by k tomuto kroku mohla pristúpiť. Osobným kontaktom a rozhovorom s maloletými deťmi bolo zistené, že maloleté deti si neuvedomujú a nerozumejú v akej situácii sa ocitli. Javí sa, že zo strany rodičov nie sú otvorene vtáňované do partnerského konfliktu, avšak konflikt lojality je u nich preukázateľne prítomný, aj keď rodičia ho vedome nesýtia. Otázku zverenia maloletých detí považuje kolízny opatrovník naďalej za nejednoznačnú a spornú, avšak nespochybňuje potrebu neodkladného opatrenia v otázke vyživovacej povinnosti.

8. Otec maloletých detí vo svojom vyjadrení k vyjadreniu matky zotrval na všetkých doterajších tvrdeniach a návrhoch, pričom namietal, že vyjadrenia matky sa nezakladajú na pravde.

Hodnotenie odvolacieho súdu

9. Krajský súd v Prešove (ďalej ako „odvolací súd“) v rámci kompetencií vyplývajúcich z ust. § 2 ods. 1 CMP, v spojení s ust. § 34 CSP preskúmal napadnuté rozhodnutie podľa zásad uvedených v § 62 a nasl. CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario a zistil, že odvolanie otca proti výroku I. napadnutého uznesenia nie je dôvodné, preto v tejto časti napadnuté uznesenie potvrdil. Vo výrokoch II., III., IV. napadnuté uznesenie zrušil postupom podľa § 389 ods. 1 písm. d) CSP.

10. Podľa čl. 3 ods.1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akýchkoľvek postupoch týkajúcich sa detí, či už vykonávaných súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

11. Podľa čl. 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“), záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých

veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä a) úroveň starostlivosti o dieťa, b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa, g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami, i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

12. Pri prieskume vecnej správnosti napadnutého uznesenia upriamil odvolací súd svoju pozornosť na splnenie predpokladov pre nariadenie neodkladného opatrenia.

13. Neodkladné opatrenie je možné nariadiť aj v prípadoch týkajúcich sa starostlivosti o maloleté deti za predpokladu, že pomery maloletého je nevyhnutné upraviť bezodkladne. Odvolací súd skúmal aj záujem maloletého dieťaťa na nariadení navrhovaného neodkladného opatrenia, ktorý bude daný predovšetkým vtedy, ak tento záujem maloletého bude narušený alebo ohrozený v prípade absencie bezodkladnej úpravy jeho pomerov. Účelom neodkladných opatrení vo veciach maloletých je poskytnutie aj preventívnej ochrany ich právam a záujmom ešte pred ich porušením či ohrozením.

14. Odvolací súd mal z obsahu spisu preukázané, že rodičia maloletých detí nežijú v spoločnej domácnosti od 20.2.2024, kedy sa zo spoločnej domácnosti odsťahovala matka spolu s maloletými deťmi. Matka ako dôvod odsťahovania sa zo spoločnej domácnosti uvádza manipulatívne správanie sa otca voči nej, ako aj psychické a fyzické násilie, ktorého sa mal otec dopúšťať aj pred maloletými deťmi. Matka spolu s maloletými deťmi býva v priestoroch F., o.z., X.. Otcovi sa s maloletými deťmi umožňuje stretávať.

15. Otec podal návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, v ktorom žiadal, aby boli maloleté deti zverené do jeho osobnej starostlivosti a upravené stretávanie detí s matkou. Ako dôvod uvádzal to, že matka sa bez jeho súhlasu a vedomia odsťahovala spolu s maloletými deťmi zo spoločnej domácnosti, pričom následne sa s ňou nevedel skontaktovať. Zároveň argumentoval aj tým, že matka nie je schopná sa o maloleté deti postarať. Poprel akékoľvek násilie voči matke detí. Potvrdil, že matka mu umožňuje sa s deťmi kontaktovať, aj stretávať, umožnila mu byť s deťmi aj počas celého víkendu.

16. Zo správy kolízneho opatrovníka vyplýva, že rodina doposiaľ nebola vedená na ich oddelení ako problémová a z doposiaľ získaných informácií nemôžu urobiť spoľahlivý záver o situácii medzi rodičmi, ani to, ako by malo byť v danej veci rozhodnuté v otázke zverenia.

17. Na základe doposiaľ vykonaných dôkazov odvolací súd zrušil napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie vo výrokoch II. III. IV. Z doposiaľ vykonaného dokazovania bolo jednoznačne ustálené, že rodičia maloletých detí nie sú manželia. V spoločnej domácnosti žili po dobu sedem rokov, spoločne sa starali o deti. Žiaden z rodičov doposiaľ neavizoval na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny alebo na polícii problémy vo vzájomnom spolužití alebo v starostlivosti o maloleté deti. V súčasnosti sú obaja rodičia maloletých detí zamestnaní, žijú naďalej oddelene, pričom matka umožňuje otcovi bez problémov stretávať sa s maloletými deťmi. Matka uvádza závažné dôvody, pre ktoré prerušila spolužitie s otcom maloletých detí, čo otec v celom rozsahu popiera.

18. Odvolací súd považuje za podstatné uviesť, že napriek nezhodám rodičov nezistil dôvody, pre ktoré by bolo potrebné v danej veci nariadiť neodkladné opatrenie. Život, zdravie, ani priaznivý vývoj maloletých detí nie je ohrozený a nehrozí im ani iná závažná ujma, ktorá by odôvodňovala takýto postup. Maloleté deti sú v súčasnej dobe v osobnej starostlivosti matky, ktorá však žiadnym spôsobom nebráni sa otcovi s deťmi stretávať.

19. V prípade, ak rodičia maloletých detí chcú riešiť svoju životnú situáciu je potrebné, aby bol podaný riadny návrh na začatie konania, kde po vykonaní dokazovania a zistení skutočného stavu veci bude môcť byť rozhodnuté. Neodkladné opatrenie nie je formou rozhodnutia súdu, ktorou by mali byť s konečnou platnosťou vyriešené vzťahy medzi rodičmi v otázke starostlivosti o maloleté deti. Dôvodom

na nariadenie neodkladného opatrenia musia byť závažné skutočnosti spôsobilé ohroziť alebo porušiť záujem maloletých detí, čo nebolo doposiaľ preukázané. Maloleté deti sú v osobnej starostlivosti matky, s otcom sú v dennom kontakte, ako aj v osobnom kontakte, v ktorom matka otcovi nebráni. Obaja rodičia sú zamestnaní, teda sú spôsobilí sa o maloleté deti postarať aj po finančnej stránke, pričom matka, ktorá má maloleté deti v osobnej starostlivosti ani návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, resp. návrh vo veci samej na určenie výživného nepodala.

20. Odvolací súd nepovažoval ani za potrebné neodkladným opatrením uložiť matke zákaz vycestovať s maloletými deťmi mimo územia Slovenskej republiky. Matka bola zo strany kolízneho opatrovníka riadne poučená o tom, že s maloletými deťmi môže vycestovať do zahraničia len so súhlasom otca, resp. súdu, čo akceptovala a nebolo ani zistené, aby matka podnikla kroky k tomu, aby s maloletými deťmi odišla do zahraničia.

21. Na základe vyššie uvedeného odvolací súd napadnuté uznesenie vo výroku I. potvrdil postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 387 ods. 1 CSP v spojení a vo výrokoch II., III., IV. zrušil postupom podľa § 389 ods. 1 písm. d) CSP v spojení s ustanovením § 2 ods. 1 CMP.

22. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolačný návrh) (§ 428 CSP).

Podľa § 376 ods. 1 CMP v spojení s § 370 ods. 1 CMP, ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, ktorým bola upravená vyživovacia povinnosť, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok).